

[Gerhard Nielsen.]

overfladen i større eller mindre Dybde skulde findes meget værdifulde Raastoffer. Saaledes gik der for en lille Menneskealder siden Rygter om, at der nedenunder en Del af Vendsyssel paa sine Steder skulde findes rige Oliefelter, maaske en stor Petroleumssø, som, hvis man kunde komme ned til den, kunde fremskaffe store Rigdomme i denne Landsdel. Rygtet beroede paa, at der forskellige Steder i Vendsyssel var olielignende Foreteelser paa Vandoverfladen. Desuden havde man i Vendsyssel gennem adskillige Aar været opmærksom paa brændende Gasarter, som viste sig hist og her. Man tænkte sig da ogsaa Muligheden af, at der var rige Kullejer under Vendsyssel. Det er forstaaeligt, at saadanne Rygter, der paa en vis Maade underbyggedes af, hvad man fandt af olielignende Ting paa Vandoverfladen, bevirkede, at man ønskede en grundig Undersøgelse af dette Forhold. Den fandt ogsaa Sted. Det var navnlig som Følge af et energisk Arbejde af daværende Folketingsmand Pingel, at der blev optaget en Bevilling paa Finansloven, hvorved Staten stillede Midler til Raadighed til Boring. En saadan Boring fandt Sted i 1905 ved Skjærumhede ved Frederikshavn, men Resultaterne svarede ikke til de Forventninger, man havde stillet dertil. Olie fandtes overhovedet ikke, Gas kun i ringe Mængde. Gassen befandt sig i Sandlaget noget over Kridtlaget, men saa snart man kom ned til Kridtet, var der ikke Spor af Gas, den var som blæst væk. Den gyldne Drøm, visse Vendelboer havde haft, forsvandt; der var ingen værdifulde Stoffer at hente dernede. Denne Boring ved Skjærumhede ved Frederikshavn gik ca. 300 m i Dybden, men der er ved København foretaget mere dybtgaaende Boringer, idet man har været nede i ca. 800 m's Dybde. Efter hvad der foreligger om denne Boring, er man ved den naaet gennem det faste Kridtlag. Man maatte standse i ca. 800 m's Dybde, i Lag, der bestod dels af Kridt, dels af Ler og andre Jordarter. Man er altsaa faktisk endnu ikke nogetsteds naaet gennem det egentlige Kridtlag. I den senere Tid er Interessen for Undersøgelser øget ved, hvad der er sket nede i Sønderjylland i Nærheden af Dybbøl, hvor der nu menes under Jorden at skulle findes Saltlejer. Hvor vidt det er rigtigt; ved man ikke noget om endnu, men der skal da allerede være dannet et Konsortium, vistnok af Rigmænd fra Hamborg, som har stillet et betydeligt Beløb til Raadighed til Forundersøgelser. Efter hvad jeg har erfaret, skal de Rygter, der gaar dernede

om saadanne rige Saltlejer, ikke endnu være bygget paa andet end Paavisninger ved Pilekviste. Der skal jo være Menne-sker, som er i Stand til at frembringe de vidunderligste Resultater ved at bevæge sig med en Pilekvist over Jorden. Men nok om det. Det er naturligt, at Danmarks Undergrund bliver undersøgt, og at der, naar Tiden findes belejlig, stilles de nødvendige Midler til Raadighed for danske Videnskabsmænd. Naar man bevilger meget betydelige Beløb til Undersøgelser og Ekspeditioner til Nordpolens Ismarker og andetsteds, synes det mig ganske naturligt, at man ogsaa stiller Beløb til Raadighed for at undersøge, hvad der er nedenunder os.

Man mener nemlig, at der findes andre Lag mellem Kridtet og Grundfjeldet, og det er i disse Lag, Geologerne mener, at der muligvis findes Raastoffer af saa stor Værdi, at det kan betale sig at udvinde dem. Men naar den danske Stat skal foretage saa kostbare Undersøgelser, er det naturligt, at der, forinden disse foretages, skabes Lovregler, der sikrer det danske Folk Udbyttet af Undersøgelserne og forhindrer, at private Spekulanter kaster sig over det Bytte, der kan fremkomme, hvis noget saadant findes.

Det foreliggende Lovforslag gaar da ogsaa ud paa først og fremmest at fastslaa, at Raastoffer af Værdi, som forefindes i Danmarks Undergrund indenfor Rigets Omraade, er det danske Folks Ejendom. Her er jo ikke Tale om Raastoffer, der findes ret nær Overfladen, som Mergel, Brunkul og Kridt, o. s. v., nej, her er Tale om Raastoffer langt dybere nede i Undergrunden, og det kan vel nok med Rette fastslaaes, at saadanne Værdier, for saa vidt som de forefindes og de frembringes ved Statens Foranstaltninger, maa tilhøre det hele Folk. Det kan ikke være rigtigt, at de tilhører enkelte Personer, der tilfældigvis har købt den Overflade, under hvilken de findes, det maa være naturligt, at de tilhører hele Folket, det vil sige den danske Stat.

Heraf maa ogsaa følge, at Staten har Eneret paa at udnytte dem og ogsaa eftersøge dem, eventuelt Ret til at overdrage en saadan Eneret til andre. Lovforslaget giver da ogsaa Statsministeren Ret til, for saa vidt den danske Stat ikke agter selv at udnytte Resultatet af de Undersøgelser, der har fundet Sted, at meddele Eneret til enkelte Personer eller Selskaber eller Kommuner, saaledes at disse eventuelt kan drage Nytte af Resultaterne. Der findes endvidere i Lovforslaget Bestemmelse om, at denne Eneret kun kan gives i indtil 50 Aar, samt